

merx Vestnik

LETO VI. ST. 9 • CELJE, DEC. 1970

GLASILO KOLEKTIVA

Ob prehodu v novo leto!

Znova se bliža dan, ko bomo obrnili zadnjo stran letošnjega koledarja in stopili v novo leto 1971, v novo delovno in gospodarsko obdobje.

To pa so tudi stisti dnevi, ko radi ocenjujemo prehojeno pot in sprejemamo naloge za prihodnje. Pot, ki smo jo premagali v letu, ki ga pravkar zaključujemo, je bila za nas uspešna. Znova smo dokazali, da smo zrel kolektiv, ki ve kaj hoče. Naša perspektiva je jasna.

In kaj nas čaka v prihodnjem letu? Četudi je pogled v prihodnost vezan s številnimi željami in čestitkami, moramo realno oceniti položaj in reči, da tudi nas čakajo stabilizacijski ukrepi in da mora tudi naš kolektiv dati svoj delež k umiritvi in stabilizaciji gospodarstva. S tem sem povedal veliko, lahko bi rekel vse.

In zdaj mi preostane še tisto, kar je za te dni pravzaprav najvažnejše. Vsem članom našega kolektiva se zahvaljujem za opravljeno de-

lo in jih vabim tudi v prihodnje k uspešnemu sodelovanju. Hkrati želim vsem skupaj, pa ne samo članom naše delovne skupnosti, marveč tudi družinskim članom, obilo zdravja, osebne sreče in zadovoljstva. Naj bo prihodnje leto 1971 polno vedrine in dobre volje, zlasti še tedaj, ko bomo stali pred novimi nalogami in jih bomo morali premagovati s skupnimi močmi.

SREČNO 1971 LETO!

CENTRALNI DIREKTOR

**DRUŽBENO POLITIČNE
ORGANIZACIJE IN
ORGANI UPRAVLJANJA**

ČESTITAJO VSEMU KOLEKTIVU

SREČNO IN USPEHOV
POLNO

NOVO LETO 1971

Obisk v velenjski pekarni

»Velenjska pekarna je bila nekoč samostojno podjetje v Velenjski občini«, sta mi ob priliki obiska v tem obratu razlagala direktor proizvodnega sektorja tov. Pleterski Ladislav in obratovodja Drobne Danilo. »Poprej je pekarna Velenje imela še podružnico v Soštanju«, mi je pojasnil tov. Drobne, ki je

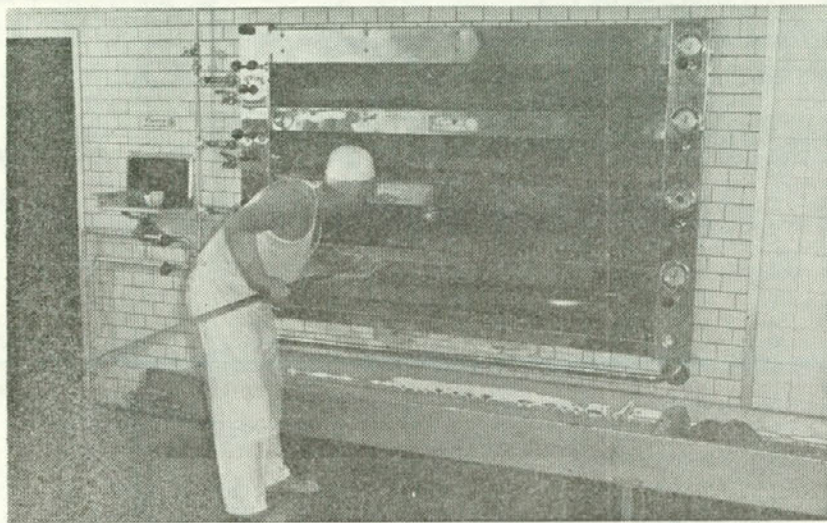
bil svojčas direktor tega samostojnega podjetja. »V Velenjski pekarni je bilo zaposlenih 9 ljudi, v Soštanju pa 7. Oba obrata sta se v letu 1960 priključila takratnemu podjetju Veležitar v Celju.«

Zanimalo me je, iz kakšnih razlogov se je Velenjska pekarna, ki je svojčas imela bolj značaj podjet-

ja v občinskem merilu, priključila Veležitarju. O tem povzemam v skrajšani obliki vsebino razgovora odn. odgovore na postavljena vprašanja.

»Z Veležitarjem smo imeli dobre poslovne stike«, je nadaljeval sedanji obratovodja Drobne Danilo. Od njega smo dobivali moko, vedno nas je dobro stregel, imel je svoje mline, z njihovimi peki smo hodili skupaj v šolo, pa tudi naši delavci so bili za to, da bi se združili z mlinarji. Ker smo bili majhno podjetje, smo se počutili nekam osamljene, ljudje že niso več kazali pravega zanimanja za delo, skratka, treba se je bilo odločiti in stopiti korak naprej. Če pomislim, kakšna je bila pekarna na tem mestu, kjer stoji danes moderna pekarna, potem me vedno navdaja ponos, pa tudi moje sodelavce, da smo si z zgraditvijo sodobne pekarske opreme mnogo olajšali delo, promet pa dvignili za 200 %.«

Pri gradnji vsakega objekta skušamo najti gospodarsko opravčilo in si zagotoviti jamstvo za rentabiliteto, če hočemo dobro gospodariti sem prekinil razgovor

Nekaj o varstvu pri delu

Ker je interni časopis edina publikacija v podjetju, ki je dostopna vsem članom našega kolektiva, menim, da je prav, da preko njega kontaktiramo o problemih varstva pri delu. Za tokrat le nekaj splošnega o varstvu pri delu, v prihodnje pa upam, da bomo lahko reševali tudi konkretnije naloge bodisi po področjih, sektorjih ali celo obratih.

Pojavi nesreč pri delu, ki so pri nas precej pogosti in, ki povzročajo našemu gospodarstvu ogromno škodo, narekujejo potrebo, da vprašanje varnosti pri delu pričnemo reševati na nov način. Praksa in obstoječi statistični podatki potrjujejo, da za uspešno borbo proti delovnim nezgodam ni zadostno samo obvlastveno nadzorstvo, ki ga na področju tehničnega in zdravstvenega in zdravstveno-tehničnega varstva ljudi pri delu izvaja Inšpekcija dela in Sanitarna inšpekcija, temveč še mnogo več. Potrebno nam je poglobljeno proučevanje vzrokov, zaradi katerih je prišlo do nesreč, smoterno delo na ugotavljanju priemerosti zdravstveno-tehničnih zaščitnih sredstev, a kar je najvažnejše, potrebna nam je vzgoja tistih ljudi, katerim je v vseh naših ob-

ratih in poslovalnicah poverjena skrb za čuvanje zdravja in življenja delavca na delovnem mestu, še bolj kot to pa nam je potrebna vzgoja delavcev samih, da se bodo usposobili in znali paziti sami nase.

Zgornje trditve utemeljujem s pregledom podatkov o vzrokih nesreč po njihovem nastanku, ki nas pripelje do zaključka, da pretežna večina nezgod pri delu izhaja iz nepoznavanja delovnega okolja in nevarnosti, ki so vedno navzoče v večji ali manjši meri.

Prav zaradi tega, pa je potrebno največjo pažnjo posvetiti prenašanju strokovnih izsledkov in praktičnih izkustev s področja varstva pri delu na neposredne proizvajalce ter njihove vodje.

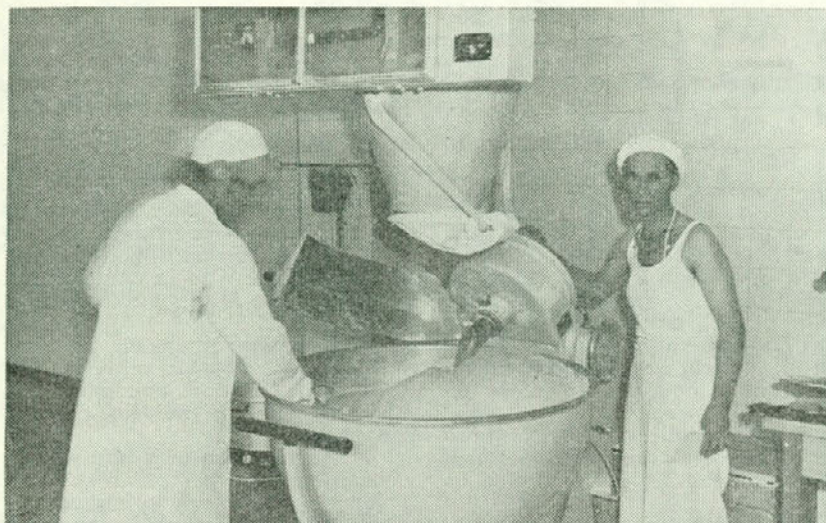
Če prenesemo te splošne ugotovitve na »Veležitarij« Merx, potem lahko nesporno ugotovimo, da je bilo v tej smeri kaj malo narejenega. Ker za vsa nedela takoj iščemo opravčila, ga lahko tudi za to področje dejavnosti tudi najdemo. Saj v tako kratkem, skoraj ekspanzijskem uspešnem širjenju našega podjetja ni bilo časa za stranske dejavnosti.

Drugo, manj opravičljivo dejstvo pa je to, da še mnogi vodstvenovodilni kadri smatrajo delovno varnost kot nepomembno dejavnost, kar vsekakor pomeni izrazito nezadnjaštvo, ki moti napredek varnosti dela, tudi in predvsem tam, kjer bi se lahko stvar izboljšala s čisto malenkostjo brez kakih predpisov, komisij ali celo sankcij.

Danes nam je v grobem poznano stanje podjetja s področja varstva pri delu, zato bi želel odločno poudarjati vsem zaposlenim, ki prejema ugotovitve s tega področja, da služba varstva pri delu nikakor nima pravice, še manj pa želja po kakršnemkoli ukazovanju, kot to vidijo posamezniki, temveč želi s svojim delom prispevati k izboljšanju tehnične in zdravstvene varnosti delovnega človeka, do tiste stopnje, ki bi pogojevala najmanjši možni faktor nezgode ali nesreče.

Gre torej, za zdravje in življenje delovnih ljudi, za njihovo srečo in srečo njihovih družin, za ohranitev dela zmožnosti ter čuvanje narodnega premoženja, nič manj pa za čast in ponos delovne kulture v naši samoupravni ureditvi.

Za varnost pri delu
Ciril Blagotinšek

in želel imeti pojasnilo, kaj je vplavalo na odločitev gradnje nove pekarnice v obsegu sedanjih kapacitet. Tako tov. Pleterski kot tov. Drobne sta bila dobra poznavalca takratnih razmer v Saleški občini. Povedala sta, da sta bila prisotna dva momenta: na eni strani pereči gospodarski problem v zvezi rudarske stagnacije in rudarske perspektive na sploh, na drugi strani pa izgradnja moderne industrije »Gorenje«, ki je zavzela pozneje vidni razmah. V luči teh okoliščin je bilo treba kapacitete prilagoditi dejanskim potrebam. Te so pa danes že prerastle sedanje zmogljivosti pekarnice. Zato bo nujno misliti še na vgraditev ene peči. Pri obstoječi strojni opremi ne bi kazalo zaposliti več ljudi, ker ne bi zaradi obstoječega tekočega traka mogli povečati same proizvodnje. Ker v samem Velenju ni slaščičarne z izjemo kioska, bi kazalo razmisliti o preureditvi določenega prostora za peko slaščic. Po teh je veliko povpraševanje in potrebe kljub temu, da prejmemo 1x tedensko slaščice iz Celja, zdaleka niso pokrite.

Ob ogledu, lahko rečem moderne pekarnice, kjer se v tehnološkem procesu od najvišjega nadstropja, to je od vsipa moke v mešalni stroju, pa preko oblikovalcev do vsajanja testa v peč in po 27 — 30 minutah na tekočem traku pojavi pečeni kruh, se človeku nujno vsiljuje vprašanje, kaj stoniti, če pride do okvare. Tudi na to vprašanje je tov. Drobne imel odgovor in nadaljeval: »Najhuje je, če zmanjka električnega toka ali pa odpove gorilec. Ker pač ogreva olje, dosegamo s tem konstantno temperaturo. Ravno pred kratkim sem moral sredi noči poiskati v oddaljenem kraju strokovnjaka, ki je imel razumevanje in ker napake ni mogel odstraniti, je moral vgraditi nov kurilni agregat. Kaj taka prekinitve pomeni, ni potreba posebej razlagati. Storit je treba vse, da ima potrošnik ob dnevu svoj kruh. V takih primerih mo-

ra človek marsikaj žrtvovati in tudi preslišati pripombo žene, ki občasno zasoli, da si naj kar posteljo odnesem v obrat in tamkaj spim.«

Na vprašanje, kako rešuje 21 članski kolektiv v tej organizaciji

združenega dela svoje probleme, je tov. Drobne nadaljeval: »Občasne probleme rešujemo skupno na sestankih deloma jih pa nakazujemo višjemu vodstvenemu kadru in samoupravnim organom. Dosedaj je bil eden izmed glavnih problemov osebni dohodek. Z poboljšanjem tega so naši ljudje uvideli, da se je fizično delo našega delavca nekoliko izravnalo z delom našega rudarja in pravilno ovrednotilo. Zato sem prepričan, da tudi uspeh v bodoče ne bo izostal.«

Pogovor je minil kot bi spremljal poprej opisani tehnološki postopek. Tako vsakih 30 minut sprejme tekoči trak nove »štruce« in »hlebce« v peči, ki gredo v police, od tu v košare, dostavni avto, v trgovine in nato potrošniku. Tako se ta sistem dela ponavlja in naši peki morajo vedno skrbeti za naš »vsakdanji kruh«, ki priroma v prazne želodčke tisočev ljudi, katerim je važen in cenen ter dopolnjujoč, marsikje pa še tudi poglavitni prehrambeni artikel v vsakdanjem življenju . . .

Urednik

Tržna situacija v tekočem letu in naše delo

Menimo, da je prav, če ob koncu leta spregovorimo tudi o delu in problemih naše nabavne, oz. prodajne službe.

Obe navedeni službi sta se nenehno srečevali z mnogimi nepredvidenimi težavami, ki jih je v glavnem botrovala nestabilna tržna situacija. Le-ta se namreč tako spreminja, da kljub največji budnosti ni mogoče usmerjati dela teh služb tako, da bi povsem zadostili potrebam in zahtevam potrošnikov.

Nedvomno je, poleg nabave kvalitetnega blaga po najugodnejših pogojih, skrbti za pestro izbiro in zadostne količine blaga, ena glavnih nalog nabavne službe tudi vzdrževanje dobrih in solidnih odnosov z dobavitelji. To navidez lahko nalogo, pa je zavoljo različnih teženj podobnih partnerjev, zlasti proizvajalcev, težko reševati v objestranško zadovoljstvo. Vedno več je primerov, ko proizvodna podjetja posegajo direktno na detalistični trg, nudeč detalistu blago pod enakimi, če ne celo pod ugodnejšimi pogoji, kot grosistu. Take posege skušajo opravičevati z gospodarsko nujno in pritiskom konkurence, v bistvu pa jim gre zgoraj za trajnejšo zagotovitev večjega plasmana njihovih proizvodov. Seveda se nesoglasjem, izvirajočim iz nasprotujočih si stališč ni mogoče izogniti, prav tako pa ni moč povsem izločiti dobaviteljev, ki nimajo posluha za solidno in ustaljeno medsebojno poslovanje.

Za premostitev težav v preskrbi z deficitarnimi artikli (rastlinske in živalske maščobe, koruzni izdelki, riž, uvožene dišave, kava, južno sadje itd.) bi kazalo v primernem času ustvariti zadostne zaloge tega blaga. Tu pa nastopa neresljiv problem dolgotrajnejšega angažiranja finančnih sredstev.

Najprimernejša rešitev tega vprašanja bi bila v ustanavljanju komisijskih zalog blaga, za kar so zopet potrebni ustrezno opremljeni skladiščni prostori, ki pa jih, žal tudi ni na voljo.

Ker le ustrezna skladišča pogujejo boljše organizacijo dela, hitrejšo obračanje zalog in zniževanja stroškov, bo treba v bodoče posvetiti vprašanju povečanja skladiščnih kapacitet več pozornosti.

Naštete okolnosti pa negativno vplivajo tudi na izvrševanje nalog prodajne službe. Marsikatera urgencija dobave blaga, redukcija naročilnic, reklamacija in sl. bi izostala, ko bi imeli na voljo dovolj skladišč in boljše urejeno dostavno službo.

Naši kupci postajajo vedno bolj zahtevni zavoljo upravičene težnje, da bi s solidno in kulturno postrežbo, dobo kvalitete in bogatejšo izbiro blaga ter po zmernih cenah ugodili željam potrošnikov.

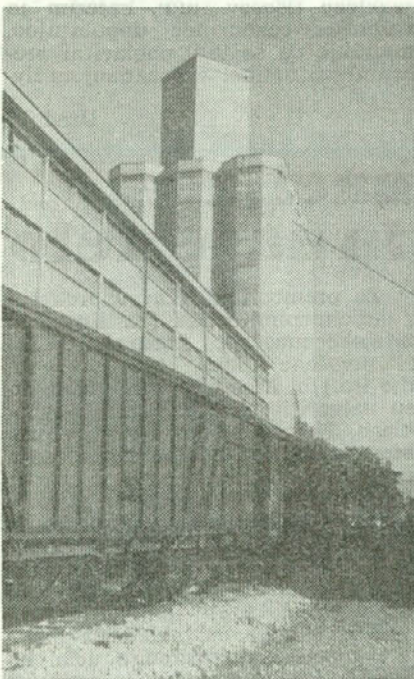
Nenehno izboljševanje pogojev za solidno postrežbo, bogata in zadostna izbira blaga in zadovoljstvo kupcev bo garant za nadaljnji uspeh podjetja. In to naj bo tudi naša deviza.

Rupert Pirher

Žitni silos — ponos podjetja

Malo je podjetij sorodne panoge v naši domovini, ki bi jim uspelo v tako kratkem času vsestransko se razviti. Pred nekaj leti srednje veliko trgovsko podjetje je danes ob fuziji z nekaterimi proizvodno-trgovsko-gostinskimi gospodarskimi organizacijami razširilo svojo vsestransko dejavnost in se danes uvršča med slovenske velikane te dejavnosti.

Kolektiv tega pojačanega podjetja se je z veliko vneto in odgovornostjo do naše socialistične skupnosti lotil nemalnih nalog, ki si jih je začrtal s svojim srednjeročnim planom o izgradnji in razvoju podjetja.

Nenasitno žrelo velikana komaj čaka novih zalogaev žita

Omeniti je predvsem gradnjo velikih skladiščnih in predelovalnih objektov, ki predstavljajo predpogoj za veliko in sodobno proizvodnjo. Največje investicijsko vlaganje našega podjetja predstavljata dva na novo zgrajena objekta: žitni silos in novi mlin na Spodnji Hudinji v Celju.

Žitni silos s pripadajočo sušilnico za skladiščenje in sušenje žit predstavlja gigant v sodobni tehnologiji in manipulaciji z žiti. Ta objekt daje človeku ob nepoznavanju notranjega postrojenja, koristnost ter funkcionalnosti le videz velike železobetonske gmote, ki pač stoji zato, da je moč nekaj na hitro zaznati.

Če si podrobneje pogledamo to veliko »betonsko gmoto«, nam postanejo stvari kaj kmalu jasne. Žitni silos s pripadajočo sušilnico je zrasel pred dvema leti, kakor goba po dežju. V tem velikem objektu, ki je opremljen z dokaj sodobno mehanizacijo, se odvijajo najrazličnejša dela. S transportnimi napravami je moč sprejeti v celoti 8.000 ton žit. Objekt je sestavljen iz posameznih celičnih prostorov, le teh je 21.

15 velikih celic, od katerih sprejme posamezna okrog 500 ton pšenice, preračunane na hektolitersko težo 80 kg/hl.

Malih celic je 6 s skupno kapaciteto 120 ton na celico. S transportnimi trakovi, ki imajo teoretično normo 30 ton na uro je moč sprejeti žita z vagonov ali kamionov, za kar so zgrajeni posebni betonski jaški, v katere se žito vsiplje ter od tam potuje preko transportnih trakov na žitni čistilec, od tam na prekucno tehtnico in nazadnje v že naprej določeno celico.

Žita, ki so primerno suha, sem sodijo vse sorte in vrste žit z vlago 13 — 14 %, zdrava in neokužena, je moč takoj skladiščiti v posamezne celice, s pogojem, da se večkrat presipljejo v druge celice, s čemer se prezračijo, kvarjenje žit pa se tako prepreči.

Žita s prekomerno vlago je treba predhodno posušiti na sušilnici ter jih nato dobro ohladiti, šele tedaj so primerna za skladiščenje. Okužena žita z riževim žužkom (*Clandra oryzae*) ali črnim žitnim žužkom (*Clandra granaris*) je obvezno po-

sebej skladiščiti in jih nato odstraniti z žita z enakim izmed kemičnih sredstev. Trenutno se uporablja takozvani Phostixin, ki je sestavljen na bazi fosforovodika, je zelo učinkovit, hitro deluje in se po tretiranju kmalu razpade v, za človeka in toplotkrvne živali, neškodljive ostanki.

Pred skladiščenjem žit je celice in skladiščne prostore obvezno tretirati s kemičnimi emulgatorji, s katerimi uničimo za žito nevarno zalego.

V žitnem silosu so v posameznih celicah vgrajeni temperaturni instrumenti, ki nas s pritiskom na gumb sproti seznanijo o temperaturah žit. Različne temperature nam povedo, kako se vskladiščena žita držijo. Visoke temperature nas opozarjajo na pristnost nekaterih nezaželenih biokemičnih dogajanj. Lete je odpraviti tako, da se žita prezračijo ali ponovno presušijo.

V žitnem silosu je na voljo tudi polavtomatska tehtnica za egalizacijo žit. Tu se vsakodnevno v določeni potrošni dobi stehta in spravi v vreče do 40 ton koruze ali pšenice za potrošnjo. Vsak dan se transportira v novi mlin od 60 — 100 ton pšenice, razen v sezoni sprejemanja žit, ko sta obe delovni ekipi žitnega silosa in mlina angažirani pri sprejemanju žit iz vagonov oziroma kamionov.

V tem objektu je še mnogo organizacijsko-fizično-tehnoloških opravil, katere bomo opisali in objavili v eni izmed naslednjih številčk našega vestnika.

Albert LIHTENEGGER, ing. kmet.

Trgovska razstava

Slovenj Gradec je močno trgovsko središče Mislinjske, Dravske in Mežiške doline.

Umetnostj paviljon, ki je bil pred leti ustanovljen in ima lepe razstavne prostore, večkrat odstopijo za razne prireditve in razstave.

Vzpodbudna in pametna se mi zdi ideja, katere pobudnik je strokovni odbor gospodarske zbornice Slovenije v Dravogradu, da je tudi Slovenj Gradec vključen med mesta, ki vsako leto pripravljajo razstave industrijskih in obrtnih izdelkov. Letos je bila že tretja razstava, katere so se udeležila industrijska in obrtna podjetja Koroške regije in tudi obrtniki. Tudi razstavljalci iz sosednje Avstrije in Italije so se udeležili razstave. V dopolnitev pa smo razstavljali tudi

mi — Veletrgovsko, gostinsko — turistično in proizvodno podjetje »MEX« Celje, področje Slovenj Gradec.

Skupščina občine Slovenj Gradec je znižala prometni davek za prodajo na razstavi za 2%, prav tako tudi naša enota. Na ta način smo kupcem priznali 4% popust. Promet na razstavi je bil zadovoljiv, s tem pa tudi dosežen ekonomski učinek.

Za dosežen uspeh se moramo zahvaliti predvsem Skupščini občine Slovenj Gradec, za njeno uvidevnost pri znižanju prometnega davka, aranžerjem »MEX-a« Celje, ki so okusno aranžirali in dekorirali prostore.

Prav tako se zahvaljujem našim dobaviteljem TKANINI, Celje, KO-

Z Merxovimi trgovci po Koroškem

Veselo se je začelo — bilo je v soboto, 26. septembra — jutro je bilo lepo, lep dan je obetalo, klima v avtobusu je bila topla in vedra ko jutro. Veselo je šlo proti Poljani in do Poljane (in spet nazaj po pozabljeni bencin).

Na Holmcu na meji so bili naši prijazni, Avstrijci vljudni, komaj da si je kateri utegnil pogledati silve mejne kamne z vrisanim St. Germain 10. sept. 1919 — v St. Germainu (Senzermenu) pri Parizu so bile po prvi svetovni vojni določene avstrijske meje s pogojem koroškega plebiscita, te iste meje je potrdila mirovna pogodba po drugi svetovni vojni z obveznostmi čl. 7 do koroških Slovencev.

(Pa se ob Holmec spotaknimo! Zakaj neki »Holmec«, ki se je, dolgo že od tega, skoval ob železniškem postajališču »Homburg«! Ko pa je tam očitno kraj »Lokovica«! Sploh pa bi se po domače reklo »Homic« oz. Humcl!)

Pri Hrustu smo na razpoti: na desno gre cesta skozi Pliberk, mimo Blata (Moos) — Blato je tisti kraj, ki je dal na plebiscitu 1. 1920 od vseh koroških krajev največ glasov za Jugoslavijo, tu na Blatu je dom umnega kmetovalca Mirka Kumra, pliberškega podžupana — pa dalje mimo Kazas (Edling) in na elektrarni čez Dravo, druga gre na levo skozi Libuče (Loibach) — tu so Hantmani doma: Milka, pesnica in Foltej, znani pevovodja, ima na

Klopinjskem jezeru letoviščarski penzion.

Naša pot je šla skozi Libuče in dalje po »Pliberškem podnu«, ne bi radi drčali kakor slepi po svetu, ki vidijo le bencinske postaje, gostilne in trgovske izložbe.

Širok in mogočen je obraz Pece, dve uri je hoje po vrhu od Kordeževe glave (2126 m) do Luške kope (2114 m), na dnu pod njo je Bistrica, teden prej so obhajali stoletnico prvega slovenskega tabora na Koroškem, skozi Smihel gre pot (Smihel je bil in je morda še zdaj kulturno najbolj živ kraj v Podjuni: z igrami, s študenti in z novimi mašami) — mimo Filterwerke, ki jih je spočela Tesnilka iz Medvod, skozi Steben (St. Stephan) in pod Sv. Hemo.

Tu smo se ustavili, da se ozremo po okolici in po stoletjih: najprej na samotno goro z veliko cerkvijo, nekoč, pred tisoč in šeststo leti, je bilo tam zgoraj celo škofijsko mesto, in na Rozalijino votlino v steni, macesnova cerkva je pod silnimi skalnimi skladovnicami in studenček (tista, ki je devica, lahko zdrkne brez škode skozi jamo), z mislijo tja za levi ovinek pod hrib, tam je Globasnica (Globasnitz), Lesičjek je tu v svojem kraju pokopan, imeniten citrač in ljudski pesnik, pri Globasnici so odkrili sledi rimskega mesteca Junne, odtod je ime »Podjuna« — »Jauntal«.

(Za nedeljski popoldan je priporočljiv izlet z avtom skozi Globasnico in na vrh Sv. Heme k pravadni lipi in na tratico s sončnim

obzorjem in mirom, in še k votlini s pogledom na dobroljsko stran!)

Mi pa spet naprej, direktor Klančnik se je pripeljal mimo in nam pomahal v pozdrav, nekaj kilometrov dalje zagledamo mogočno poslopje samostana in prošnje: to je Dobrla ves — Eberndorf, v srednjem veku središče za kultiviranje in pokristjanjenje Podjune in Mežiške doline — in skozi mlado naselje lesne industrije Leitgebov Sinčovo ves (Kühnsdorf) proti Dravi, čez dravsko jezero (kazaške elektrarne), nekaj rid krepko navzgor v Velikovec — Völkermarkt, glavno mesto Podjune, sedež okrajnega glavarstva, v plebiscitnem času pred 50 leti pa sedež jugoslovanske uprave — in skozi Velikovec, mimo St. Ruperta, kjer je na pokopališču partizanski spomenik, potem pa ne gremo po hitri cesti na Celovec, marveč zavijemo na desno po mirnejši v podnožju Svinje planine (Saulpe, 2081 m), skozi dolino trušenjskih gradov (Trušenje — Triexen) na Mostič (Brückl), sredi v svet slavnega noriškega železa iz rimskih časov pred 2000 leti.

Kakor iz pravljice se prikaže na levi grad Ostrovica (Hochostertwitz), kakor v sanjah je, vitka, v višave strmeča skalna gmota, obrasla, pozidana, z vsem, kar je grad in graščina v sanjah, knežji gospodarji domujejo v dvorcu spodaj, zgoraj sprejema srednjeveško napravljena služinčad knezov in grofov Khevenhüllerjev desetisoče radovednih turistov.

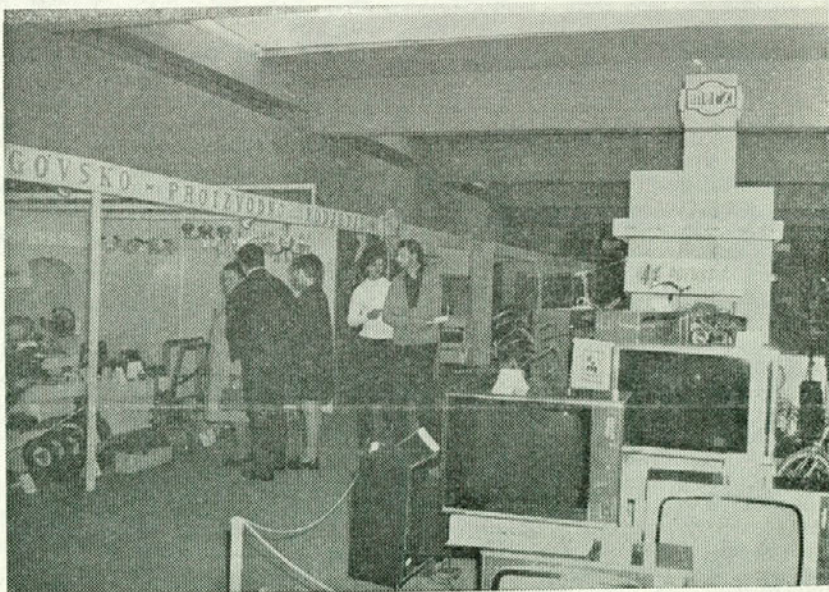
Nadaljevanje na 6. strani

v Slovenj Gradcu

VINOTEHNI, Celje, CHEMO, Ljubljana, JUGOTEHNIKI, Ljubljana in STIK-u Velenje, ki so prispevali za stroške na razstavi. Tudi vsem našim sodelavcem, ki so pri razstavi sodelovali, se zahvaljujem za pomoč. Posebej pa naj se zahvalim poslovdjem: Naglič Albinu, Lekše Francu in Repas Jožetu za njihovo poštenost, saj so za to razstavo vložili veliko truda.

Sedaj, po končani razstavi vidimo, da trud ni bil zaman, saj smo dosegli uspeh, kakršnega smo si želeli.

Primož Kemperle

Nadaljevanje s 5. strani

Pod Stalensko goro (Magdalenberg, 1056 m), lepa cesta vodi gor k rimskim izkopeninam, mimo, blizu tam, kjer je bilo imenitno mesto Virunum, se vozimo in ustavimo ob vojvodskem prestolu (Herzogsstuhl): malo si podamo spomine na šolsko zgodovino, malo se ozremo po širnem Gosposvetskem polju (Zollfeld), h Krnskem gradu in — ampak ura je bila taka, in komanda je bila zlata, in avtobus je bil v drobovju svojem tako duhteč, in tovarišija je prepustila prestol zgodovini in storila kakor nekdanj vsi nadštevilni kosèzi, ki niso prišli h glavni vojvodski mizi, pa se jim zaradi tega nič ni slabše godilo s polnimi usti in polnimi rokami na zelenem travniku.

Pa še k cerkvi gor, h Gospe Sveti (Maria Saal), k rimski poštni kočiji, h kralja Matjaža topovski krogli, k freskam na cerkvenem stropu, k Modestovemu grobu, k čudovitim oltarjem, neprecenljivim umetninam, k mislim za stoletja in od veličastja prevzetemu molčanju.

Spomnili smo se svojevrstnega muzeja pod Gospo Sveto, na razsežnih 4 ha je krog starosvetnih kmečkih poslopij s starinsko notranjo opravo — nas pa je ura gnala naprej, skozi Celovec (Klagenfurt) ob Vrbskem jezeru (Wörther See) na Krivo vrbo (Kümpendorf) in čez klanca na Možperk (Moosburg), mimogrede smo obiskali »otroško vas« in eno od devetih hiš — namesto kasarnske sirotišnice hoče ustroj »otroške vasi« nuditi sirotam dom in mater.

S praga možperške cerkve smo počastili spomin znamenitega Žiljana Urbana Jarnika (1784 — 1844), njegovih celovških prijateljev Prešerna in Slomška in spomin Slomškove možpeške pridige o sveti zvestobi materinemu jeziku (dandanes bi je v Možperku ne imel več komu govoriti).

Vračali smo se po drugi strani, pod staro graščino, Blatnim gradom, ob jezerskih »blatih«, na Poreče (Pörtschach), ki sta, Poreče in Vrba (Velden), najbolj gosposka kraja na Vrbskem jezeru. In oba kraja sta videti kakor na pranemskih tleh, in vedar je visoko nad Vrbo domovina »tistega aniga predniga paura u Korotane, Andreja susterja Drabosnjaka (1768 — 1825), ke ji iz domačih brazd slovenje rajne pobiral.

Mimo Vrbe nas je naš brumni šofer varno popeljal po višavi nad Dravo mimo Kernjakove Trebinje (Treffen) na Bilčove (Ludmannsdorf): »legalno« smo obiskali pokopališče, pravi rožni vrt okoli cerkvice, ki je sredi vasi, tako da je skupnost živih in rajnih očitna, domelega koj na vseh grobovih so slovenski napisi — »ilegalci« pa so krenili čez pot v gostilno k Ogrisu, kjer domuje zasluženi starosta ko-

roških Slovencev Janko Ogris, njegov sin pa je edini slovenski poslanec v koroškem deželnem zboru.

Pa le koj naprej, le koj naprej! Tako je, ko ne hodimo več peš, ko bi peš hodili, bi k Ogrisu šele tretji dan prišli in bi čez noč tu ostali.

K Hotmircem na Kotmaro ves (Köttmannsdorf) je šlo — (jezikoslovna mi pride misel: Kotmara v-es pa Hotmirci kakor Kotlje pa Hotlujci!) in tja čez na Humpereg (Hollenburg), na slovenjem Koroškem najmočnejši grad, opletan s storijami o flegarjih in biničih. Z balkona gledamo na Rož, razkošen je pred nami od Smarjete gor do Šentjakoba, od Obirja do Jepe, puškarske Borovlje (Ferlach) so tik pod nami, šopki vasic po dolini gor, Kapla zgodovinarja Singerja, Šentjanž z Weissi in Slemci.

V ridah gremo dol k Dravi in gor po dolini mimo Svetne vesi (Weizeldorf), mimo šentjanške zadruge s slovenskim napisom, skozi P(od) sinjo ves — Hundsdorf in Bistrico s tovarno akumulatorjev, mimo Sveč (Suetschach), Einspielerjevega kraja, Andrej Einspieler (1813 — 1888) je bil eden vodilnih Slovencev svojega časa.

Za minuto, dve smo se ustavili v Podgorjah (Maria Elend), vredno je videti zlahatne umetnine te cerkve.

Se dva, tri kilometre in pred St. Jakobom smo zavili na levo poč gore »Lescach« je kazala tabla »Lese«, majhno vasio s ponosno domačijo Janežičev, tu je rojstni dom Antona Janežiča (1828 — 1869), za slovensko kulturo najbolj zaslužnega Korošca, dom krepkega in zavednega rodu Janežičev do današnjih dni.

Potem velja dobro gledati, da ne zapeljemo na železniško postajo v Področico (Rosenbach) in da ne prezremo kašipota na »Schlattens«, kajti v »Svatne« hočemo priti, na kraj Miklove Zale.

Na tratnici od cerkvi svete Uršule smo se utaborili, v Serajnikovi sosesčini, z očetom Serajnikom se pristrčno pozdravili — »v Ljubljano pojdem prihodnji teden, sem povabljen, pa v Pletenje pogledat« — starega strica smo pomnjevala, hotuljskega župnika Ivana Serajnika in Prežihovo Jamnico (o, so vse to brali), cerkvico nam je odprl, kjer sta se — kdaj že pred pol tisočletjem — tu poročila Mirko in Zala (jã, tudi zdaj je Mirko, sin, pri hiši, železničar v bližnji Področici).

Eni so storili še tiste korake v hrib, da so k Miklu videli in Gradišče, pa je bila spet ura kriva, da nismo šli Mikla za jago povpraševati in Zale pogledat (ono leto je na celovski slovenski gimnaziji maturirala) — kajti tu je avtobus odprl vse svoje zlahatne zaloge, da smo bili kakor na ovseti Miklove Zale.

In nazaj, zopet mimo Leš in mimo Janežičeve domačije in skozi St. Jakob, zvesti slovenski kraj, in

mimo slovenskih šolskih sester in z mislijo na Matija Ahacla (1779 — 1845) tamle v Gorinčičah — edinega Slovenca, ki ima svojo ulico v Celovcu in jo je ohranil skozi deset in desetletja miru in viharjev.

Že se nagiblje dan proti večeru, v motni višavi je Dobrač (2167 m) pred nami, Villacher Alpe ga po novem imenujejo, z avtom mu prideš pod teme, na drugi njegovi strani je svinčena dolina Bleiberga, mežiškega brata, južna stran gore je strmo odprta, pred 600 leti se je v velikem potresu udrla in pogrnla bojda 17 žiljskih vasi.

Velika kašipota kličeta na Jugoslavijo in Italijo, mi pa zasučemo od gor še enkrat v razigrani svet zelenih trat in gričev, na Brdo (Egg) in gor k znamenju na robu, da se ozremo po jezeru (Baško jezero — Faacker See) v nebo se pne Jepa — Mittagkogel (2144 m), tam so Bače, iz St. Jakoba je hodil ondišji župnik France Treiber (1809 — 1878) sem gor k svoji vasi, k Bačam, gledat nmav čez jezero, nmav čez gmajnico . . . naši ženski glasovi se ubirajo, tu jo je France Treiber zapel in tisoči jo pojejo za njim . . .

Osem kilometrov je od jezera do Beljaka, spotoma se oči ustavijo levo na Mariji na Žilji, kjer je Meško duše pasel in pred 50 leti zavoljo slovenščine trpel, že smo pri rdeči cerkvi na robu beljaškega mesta, to je Prerova (Prerau), Jurija Trunka fara, po plebiscitu se je umaknil v Ameriko in letos tam v San franciscu v Kaliforniji učal sto let.

Beljak (Vilch), drugo največje koroško mesto, diši že po jugu (največje mesto je Celovec — Klagenfurt, 75000 prebivalcev, Beljak 35000 Vojšperk — Wolfsberg 12000, Velikovec 4000, Pliberg 4000, Lãbota — Lavamünd 3000).

Hitimo mimo mesta, nebo je že večerno, oblačno, pod dobraškimi udrtinami se vozimo, blizu Sv. Lenarta pri Sedmih studencih se ustavimo, nekje tu čaka avto, da po-

Nadaljevanje na 7. strani

Vsem dopisnikom, ki so doslej sodelovali pri izdaji našega glasila in s svojimi prispevki dajali listu pestro vsebino, se uredniški odbor za sodelovanje iskreno zahvaljuje in jih vabi tudi v bodoče k sodelovanju. Uredniški odbor želi — gotovo tudi vsak delavec, da bi imelo glasilo bogatejšo vsebino in bilo opremljeno s fotografijami in risbami. To pa lahko pričakujemo od bralcev s terena, da iz vsakdanjega življenja, ki vedno utripa in piše svojo zgodovino, pošiljajo svoje prispevke. Torej veselo na delo z željo, da bi bilo Novo leto 1971 zdravo in plodno.

Uredništvo

Bili smo pri sosedih

Čudni smo ljudje, sosede smo, pa smo bili vedno predaleč od njih. Kadar smo se pogovarjali o ogledu Koroške onstran meje, iz leta v leto nekako nismo bili zainteresirani. Letos pa, kot da nas je pičilo, plačali smo vsak svoj prispevek in avtobus je bil poln do zadnjega priklonnega sedeža. Potovali smo 26. in 27. septembra, imeli najboljšega vodiča, ki si ga je mogoče sploh misliti. Vsi, ki smo bili na izletu, si seveda imen nismo dobro zapomnili in v čast si štejemo, da je to našo pot za nas — gotovo bo zanimivo tudi za tiste, ki še niso bili ali nameravajo k našim sosedom — opisal naš prof. Franc Sušnik.

Ko smo se poslovili od prof. dr. Franca Sušnika, smo mi nadaljevali

Z MERXOVIMI TRGOVCI PO KOROŠKEM

Nadaljevanje s 6. strani

pelje Sušnika nazaj. Srečno, tovarišija! (Tovarišija gre čez Koren v Bohinj). Do Podkloštra nismo prišli in do Zagoršč (Agoritschach) ne, so zadnji Trubarjevi protestanti, ne do Vrat, da bi se spomnili, kako je koroški vojvoda pred 750 leti tu pričakal goste in jih po slovensko pozdravil: Brge was primi — Bog vas primi!, kakor je to pozdravljeni vitez zapisal. Ne do Gorij in Zahomca, do Bistrice in do Čač, kjer bi Matija Majarja počastili in še vrsto veljavnih žiljanskih imen pa o fantovski konti za štehanje čuli in za visoki rej.

Toda oblaki so težki, ulilo bo! Srečno, tovarišica, ki ste imenitno organizirali in z velikim lkošem dobre volje! Srečno, vrli šofer, ki si naše živote in življenja varno vižval! Srečno, vsa draga tovarišija! Lepo je bilo z vami potovati.

Dr. Franc SUSNIK

OPOMBA UREDNIKA

Bralci, razen koroškega področja morda ne poznajo pisca tega članka, ki je v naši javnosti poznan kot slavist in zgodovinar. Prof. dr. Sušnik, upokojeni gimnazijski direktor in pobudnik za ustanovitev povojne gimnazije na Raveah, vodi študijsko knjižnico na Ravnah. V svojem sestavku prikazuje bralcem etnična področja naših ljudi onstran meje. Ob tej priliki je kot gost vodič »Merxovih« izletnikov s koroškega področja zelo natančno obudil spomine na tiste dni, ko je te kraje, kakor pravi sam, prepoval, večinoma peš.

pot čez Podkoren. Seveda bi bilo preveč idealno, da bi nam šlo kot »po maslu«. Deževalo je, toda nas to ni motilo. Predsednik sindikalne podružnice tov. Lakovšek Anton je že prej napovedal, da bodo volitve za miss ali mistra avtobusa in žrebanje srečnega sedeža — vse seveda za lepe nagrade. Volitve smo izpeljali srečno, dobili smo miss avtobusa Nado Nabernikovo, njeno spremljevalko, tretji pa je bil po številu glasov mister — imamo tudi lepote! In mi bi skoro v dežju peljali našo miss v Italijo, zadnji trenutek smo obrnili v Ratečah, pa kaj smo hoteli — vedno se naredi kakšna napaka, ki pa v našem primeru ni imela drugih posledic kot smeh. V Bohinju smo prenočili — po večerji je dobila srečna številka sedeža (petnajst) lepo torto. Res se je tovarišica Milka Janežičeva potrudila, da jo je razrezala tako, da smo dobili vsi vsak svoj kos in še ostalo je. Pa ne bi, k sreči je nekaj tudi takih, ki imajo lepo navado, da gredo takoj po večerji spat.

V nedeljo zjutraj smo gledali na Vogel, bil je v megli, pravili so, da se bo dvignila, zato smo šli gor. Videli smo le restavracijo — kjer ni bila najboljša postrežba — in meglo. Kmalu smo se naveličali čakati, peljali smo se nazaj v dolino in ko se je gondola spustila nekaj niže, je bil razgled na dolino še dokaj dober. V dolini pa »Kravji bal«. Seveda smo prisostvovali celemu ceremonijalu. Kljub oblačilom in sorazmerno hladnem vremenu, je bilo ljudi zelo veliko. Pro-

gram je bil lep, saj pesem, glasba in narodne noše vsakogar razveselijo. Podelili so nagrade planšarjem in ugotovili, da jih je vedno manj, da pa jih za »Kravji bal« še ne bo zmanjkalo. Pa sir, klobase, zvonce in ostalo »kramo« so prodajali na travniku, kjer je bila prireditev. Na splošno so ljudje pridno segali po sredstvih za »ogrevanje«, zato so nekateri dobili »telečje noge«. Sreča, da mi takšnih slabičev nismo imeli med nami.

Po kosilu je bila podelitev nagrade miss avtobusa. Nada je dobila aranžirano steklenico (obraz, roke, klobase itd.) s primernim nagovorom, njena spremljevalka pa ljubemico, kajpak obrezano in izrezano. Toliko dobre volje in govorov hvaležnosti je šlo za ta priznanja, da je bilo kar težko zapustiti prijazni hotel »Pod Voglom«.

Na poti domov smo se ustavili še v Volčjem potoku, kjer pa je že jesen opravila svoje, tako da ni bilo več bohotnega cvetja, le ureditev in zasaditev, pa balkon smo še lahko občudovali. Na travniku pred parkom smo imeli »piknik« in tako v glavnem izpraznili naše zalogo dobrot.

Dobro smo potovali in veliko videli, predvsem pa smo se tudi razvedrili in nekaj naučili. Za srečni konec smo v Šoštanju še malo zarajali, potem pa so od Slovenj Gradca naprej počasi zapuščali avtobus. Vsem, ki so pomagali pri organizaciji izleta, hvala v imenu vseh udeležencev.

Vera HORJAK

Vojaška obveznost

Izvajanje čl. 12 ZVO Ur. list SFRJ št. 8/69.

Od 1. 1. 1971 sta naborni obveznik in oseba v rezervnem sestavu dolžna v 8 dneh od nastanka spremembe prijaviti referentu za civilno zaščito in narodno obrambo podjetja:

- spremembo stanovanja (novi naslov),
- spremembo stalnega prebivališča,
- začasno, več kot 60 dni trajajočo odsotnost iz stalnega prebivališča,
- odhod v tujino za vselej ali za več kot 60 dni in vrnitev iz tujine,
- pridobitev šolskih in strokovnih kvalifikacij.

Po 1. 1. 1971 se morajo javiti zaradi prijave pri občinskem upravnem organu, oddelku za narodno obrambo le vojaški obvezniki, ki so se vrnili po odslužitvi vojnega roka iz JLA.

Pozivamo vse naborne obveznike in vse vojaške obveznike, da takoj prijavijo vse eventuelne zgoraj navedene spremembe, ki so že nastale ali bodo še nastale do 31. 12. 1970 oddelku za narodno obrambo Celje, po 31. 12. 1970 nastale zgoraj navedene spremembe pa referentu za civilno zaščito in narodno obrambo pri podjetju v sobi št. 11, Kocenova ul. 2a.

Vse vodje enot prosimo, da opozorijo svoje člane na spremembo v izvajanju cit. člena 12 ZVO in da jih pošljejo na oddelk za narodno obrambo, kjer naj si spremembe uredijo.

Namen te spremembe je olajšati obveznosti vojaškim obveznikom, da ne bodo izostajali od dela in ne izgubljali po nepotrebnem preveč prostega časa.

Redno izvajanje sprememb po 1. 1. 1971 bo vsak petek od 12. do 14. ure ali po potrebi na upravi, soba št. 11, Kocenova 2a.

Iz splošnega sektorja

DELOVNA ZAKONODAJA

IZ ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH Ur. list SFRJ št. 12/70 Člen 64,

(3) Delavec pridobi pravico do letnega dopusta po 11 mesecih nepretrganega dela in ima pravico izrabiti ga pri isti delovni organizaciji v vsakem koledarskem letu.

— Delavec, ki je sklenil delovno razmerje 31. 1. v letu, še lahko ostvari pravico do letnega dopusta v tekočem letu, ker ga lahko začne koristiti 31. 12. po 11 mesecih nepretrganega dela.

Delavec, ki je sklenil delovno razmerje 1. 2., v tekočem letu ne more več ostvariti pravice letnega dopusta za to leto, ker ima šele po izteku zadnjega dne v letu 11 mesecev neprekinjenega staža. Ker v istem letu nino-benega dneva več, da bi začel lahko koristiti letni dopust, nima tudi možnosti, da bi ga ostvaril. Delavec namreč mora nastopiti letni dopust konec koledarskega leta (31. 12.), da ga lahko brez presledka nadaljuje tudi v naslednjem letu.

— V primeru, da delavec zaradi bolezni v enem koledarskem letu ne more izrabiti svojega letnega dopusta v celoti ali delno, tako, da zaradi bolezni niti 31. 12. ne more nastopiti letnega dopusta, nima pravice neizrabljenega letnega dopusta izrabiti v naslednjem letu, niti nima pravice do povračila zaradi neizrabljenega letnega dopusta, ker mu ni delovna organizacija onemogočila, da izrabiti letni dopust, ampak bolezni.

— Če pride delavec, ki ni izpolnil pogojev, da bi si pridobil pravico do letnega dopusta, na delo v drugo delovno organizacijo najkasneje v 3 delovnih dneh od dneva, ko je nehal delati pri prejšnji delovni organizaciji, pridobi pravico do letnega dopusta pri delovni organizaciji, v katero je prešel — po 11 mesecih dela ter se mu šteje tudi delo pri delovni organizaciji, iz katere je prešel.

— Za delavca v rednem delovnem razmerju ne velja določilo, da mu delovna organizacija dovoli za vsak mesec nepretrganega delanja manj en dan dopusta, ker to določilo velja le za delavce, ki stopijo na delo za določen čas, da opravljajo sezonska dela, če traja tako delo brez presledka najmanj 6 mesecev. Tudi delavec, ki je sprejet za določen čas pridobi pravico koriščenja letnega dopusta šele po 11 mesecih neprekinjenega dela in ne velja zanj določilo o koriščenju letnega dopusta kot za sezonce.

— Ko delavec pridobi pravico do

letnega dopusta, lahko izrabiti dopust ne glede na to, koliko časa je v tekočem koledarskem letu delal. Ni torej delitve dolžnosti, da se delavcu zagotovi izrabo letnega dopusta, če preide k drugi organizaciji med letom v drugo organizacijo, pa naj bo to v prvem ali drugem polletju. Delovna organizacija, kjer si je delavec pridobil pravico do letnega dopusta, je lahko oproščena obveznosti samo tedaj, če se je z delovno organizacijo, v katero delavec na novo vstopa na delo, sporazumela s pisмено izjavo, da mu bo zagotovila izrabo letnega dopusta. Letni dopust se mora zagotoviti delavcu v iztopnem roku.

— Vsak sporazum, s katerim bi delavec popustil ali se odrekel plačanemu letnemu dopustu, se šteje že po konvenciji za ničnega.

— Podjetje ni dolžno omogočiti izrabe letnega dopusta niti izplačati nadomestila:

— delavcu, ki je izključen,

— delavcu, ki mu je prenehalo delo zaradi prestajanja zaporne kazni,

— delavcu, ki je na lastno zahtevo takoj razrešen, povdarek je na takoj, ker mu sicer mora zagotoviti izrabo letnega dopusta,

— delavcu, ki je suspendiran do konca leta, v katerem mu je bil izrečen ta ukrep,

— delavcu, ki mu je prenehalo delovno razmerje zaradi trajne nesposobnosti,

— delavcu, ki je izpolnil pogoje za pridobitev letnega dopusta v prejšnji delovni organizaciji,

— delavcu, ki je do konca leta v bolniškem staležu.

— Dejstvo, da se delavec odpoveduje pravici na letni dopust, nima pravnega učinka celo v tistih primerih, ko se je tej svoji pravici izrecno odedel.

— Delovna organizacija, pri kateri delavec preneha delo po njegovi volji, je temu delavcu odgovorna za povračilo škode, če mu ni omogočila izrabiti letnega dopusta. Dolžnosti delovne organizacije, ki jo ima po zakonu, ni mogoče izključiti niti z izrecnim sporazumom.

Modec Jože

IZ ZAKONA O ZAPOSLOVANJU DELAVCEV Z NEPOLNIM DELOVNIM ČASOM, O UVEDBI DELA PREKO POLNEGA DELOVNEGA ČASA IN O OPRAVLJANJU DELA, KI SE NE ŠTEJE ZA DELOVNO RAZMERJE

Ur. list SRS št. 39/70

V 45. členu Temeljnega zakona o delovnih razmerjih je 45. členu ods. (3) določeno:

Delo, daljšo od polnega delovne-

ga časa, sme delovna skupnost vpletati samo v skladu s statutom, ta pa se mora ujemati z republiškim predpisom, ki natančneje določa primere, v katerih je mogoče vpletati in odrediti tako delo.

Šele sedaj je izšel zgoraj cit. republiški zakon, na kar opozarjamo vse vodilne in vodstvene delavce.

Zakon določa:

2. člen — Delovna organizacija je dolžna objaviti ali razpisati vsaj 12 mesecev delovno mesto, če je na delovnem mestu z nepolnim delovnim časom zaposlen delavec, ki je sicer že v delovnem razmerju s polnim delovnim časom.

3. člen — Delovna organizacija lahko zaposli izjemoma že zaposlene delavce, kadar gre za zaposlevanje strokovnjakov, pri delih, ki so potrebna pri delovanju raznih občasnih ali stalnih kolegijških teles (n. pr. komisije), delavcev pri posebnih delih itd.

4. člen — Poleg primerov iz zakona lahko uvede delovna organizacija delo preko polnega delovnega časa tudi v primerih, ko se pojavijo dela, ki morajo biti po svoji naravi dokončana brez presledka, da se odvrne škoda ali da se zagotovi nemoten potek rednega dela, ni pa bilo mogoče vnaprej vedeti, koliko časa bodo takšna dela trajala in do kdaj bi morala biti opravljena.

5. člen — Za opravljanje del, ki jih v delovni organizaciji opravlja preko polnega delovnega časa, delovna organizacija ne sme več uporabljati takšnega dela, če ji pristojni komunalni zavod za zaposlovanje zagotovi ustrezne delavce.

6. člen — Na delovnih mestih s skrajšanim delovnim časom se sme uvesti delo preko polnega delovnega časa samo v primerih, ki so določeni v zakonu o delovnih razmerjih.

7. člen — Delovna organizacija lahko sklene pogodbo o delu po 142. členu Temeljnega zakona o delovnih razmerjih za izvršitev raznih občasnih ali začasnih vzdrževalnih del, vendar mora v statutu določiti dela ali take naloge in način njihovega izvrševanja.

8. člen — Pogodbe o delu je dopustno skleniti ne glede na to, koliko časa traja opravljanje posameznih občasnih ali začasnih del ali nalog v posameznem koledarskem letu, vendar pa take pogodbe ni dopustno skleniti, če gre za dela ali naloge, za katere je treba skleniti bodisi delovno razmerje za določen čas, bodisi delovno razmerje za nepolni delovni čas.

9. člen — za prekrške so določene kazni za DO od 1.000,00 do 10.000,00 din, za odgovorno osebo pa do 500,00 din.

10. člen — Zakon je začel veljati 28. novembra.

Modec Jože

Iz temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (TZPZ)

Uradni list SFRJ, št. 51/64

1. STAROSTNA POKOJNINA

Pravico do starostne pokojnine pri dobi

Zakon	Zavarovanec		Zavarovanka	
	z dopolnjenimi	s pokojninsko dobo najmanj +	z dopolnjenimi	+ s pokojninsko najmanj
24. člen	60. leti	20 let	55. leti	20 let
25. člen	65. leti	15 let	60. leti	15 let
27. člen	ne glede na starost	40 let	ne glede na starost	35 let
28. člen	55. leti	35 let	50. leti	30 let

VIŠINA STAROSTNE POKOJNINE V ODSOTKIH ZNAŠA

za zavarovance, ki uveljavljajo pokojnino po splošnih pogojih

za pokojninsko dobo let:	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40 let
dobi moški v % od osnove:	35	37	39	41	43	45	47	49	51	53	55	57	59	61	63	65	67	69	71	73	75	77	79	81	83	85 %
dobi ženska v % od osnove:	40	43	46	49	52	55	57	59	61	63	65	67	69	71	73	77	79	81	83	85						%

Najvišja pokojnina znaša 85 % pokojninske osnove (34. člen).

2. PREDČASNA POKOJNINA

Ur. list SFRJ, št. 11/69-143

Člen 28 — TZPZ

1) Zavarovanec lahko uveljavi starostno pokojnino tudi pred dopolnjenimi 60 leti oziroma zavarovanka pred dopolnjenimi 55 leti (v nadaljnjem besedilu: predčasna pokojnina).

2) Predčasno pokojnino lahko uveljavi zavarovanec, ki je dopolnil pokojninsko dobo najmanj 35 let in starost 55 let, in zavarovanka, ki je dopolnila pokojninsko dobo najmanj 30 let in starost 50 let.

Člen 238 b

Predčasno pokojnino zavarovan-

ci lahko uveljavlja do 31. 12. 1973. Odmerja se tako, da se starostna pokojnina (gl. lestvico!), do katere bi imel pravico zavarovanec glede na pokojninsko dobo, če bi bil dopolnil starost 60 let oz. zavarovanka, če bi bila dopolnila 55 let, zmanjša za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj pred dopolnitvijo te starosti za 1,33 %.

Primer:

— Če gre zavarovanec s 55 leti in 38 leti pokojninske dobe v pokoj, se mu odmerjena pokojnina 81 % (gl. lestvico!) zaradi predčasnega odhoda zmanjša še za 6,65 % (t. j. $5 \times 1,33$ ali za vsako leto predčasnega odhoda pred 60. letom starosti za 1,33 %). Dobi to-

rej: $81 \% - 6,65 \% = 74,35 \%$ od osnove). Če bi imel ugotovljeno osnovo 1.000,00 din, bi dobil 743,50 din.

— Če gre zavarovanka s 50 leti in 30 leti pokojninske dobe v pokoj, se ji odmerjena pokojnina 75 % od osnove (gl. lestvico!) zaradi predčasnega odhoda zmanjša še za 6,65 % ($5 \times 1,33$) ali za vsako leto predčasnega odhoda pred 55. letom starosti za 1,33 %. Pokojnina se ne zmanjša, če je zavarovanec dopolnil pokojninsko dobo 40 let oziroma če je zavarovanka dopolnila pokojninsko dobo 35 let, ne glede na starost.

Jože MODEC

In spet se bo leto zavrtelo ...

Kaj naj povem ob zaključku leta? Ali prikazujem okolico dela, ali naj skrbi odložim in jih prenesem v naslednje leto? Ali naj uravnam tek ure počasneje? Ne. S tem nisem nič storil. Kolo zgodovine se bo zavrtelo tudi v tem tempu življenja. Od te prelomnice nas loči le kratek čas. Navajeni smo, da se od starega leta poslovimo v vedrem razpoloženju, v družinskem krogu, v krogu svojih prijateljev in znancev, sorodnikov, sodelavcev, vsak pač po svoje: eni doma, drugi v hribih, tretji zopet v lokalih z rezervacijo itd.

Ne pozabimo, da imamo tudi v lastnem podjetju dokaj močno gostinsko turistično dejavnost na celjskem območju, v Dravski dolini, na Koroškem ... Prepričan sem, da vas bodo tudi tu postregli z zaželjeno jedajo in pijačo in da boste lahko

ob prelomnici starega leta veselo drug drugemu nazdravili s polnim kozarcem, medsebojno zaželeli zdravja in sreče ter vedro zaplesali v Novo leto ...

Odveč bi bilo spominjati na tisoče želja, ki jih želimo izraziti svojemu najbližjemu, zakoncu, otroku, starišem, sodelavcem, znancem in prijateljem. V vsakem človeku bdi želja po zdravju, zadovoljstvu, osebni sreči, sožitju in še kaj. Vse to se zlije ob takih dogodkih v nepregledni val čestitk, ki jih prejemo ob Novem letu.

Bežen pregled skozi pretečeno leto nehote vsiljuje marsikomu odgovor na vprašanje, kakšno je bilo njegovo delo, kakšni so bili njegovi uspehi. Kakšna je bilanca dela? Tihi odgovor prepuščam vsakemu posamezniku. Pri tem pa velja pod-

črtati, da v večini primerov uspehi zaradi prizadevanj posameznikov miso izostali. Nedvomno bi lahko bili uspehi ob skupnem vlaganju naporov še večji. Toda sedaj je prepozno nekaj ukrepati ali dajati nov impulz bodočemu poslovanju. Leta bi lahko bil koristen napotek v prihodnjem letu in zagotovil še večje uspehe, če ga bomo upoštevali.

Ob vsem tem razmišljanju bo čas minil bliskovito. Ob poskočnih zvokih domače glasbe v Koroškem domu v Prevaljah, ali v Domu železarjev na Ravnah, na Starem gradu v Celju, na Smuški koči nad Ravnami ali doma, ob petju in obujanju starih spominov se bomo znašli v Novem letu 1971 z željo, da bi bilo zdravo in plodno ter bogato na delovnih uspehih.

Urednik

Iz personalne službe

Meseca oktobra in novembra so se zaposlili:

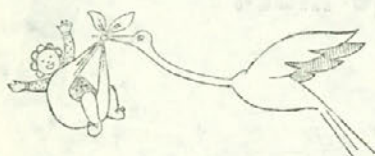
1. Miškovski Tofil, elektromehanik, stranski obrati
 2. Pečovnik Milka, slaščičarka, pekarna Ada
 3. Zupanc Silvo, delavec, embalar-nica
 4. Frece Vinko, delavec, Silos
 5. Hercog Ferdo, delavec, embalar-nica
 6. Ložar Bogomila, čistilka, pekarna Ada
 7. Obrez Marija, čistilka, MM Lipa Store
 8. Vipotnik Renata, nam. poslovodja, Tekstil Lj. c.
 9. Volavšek Davorin, delavec, Poslovalnica 3
 10. Ferjanič Alojzija, slaščičarka, slaščičarna Ada
 11. Forstner Ivan, trg. delavka, Ravne na Koroškem
 12. Kacel Jožica, trg. delavka, Ravne na Koroškem
 13. Koren Jože, delavec, pekarna Velenje
 14. Kukovica Antonija, čistilka, pekarna Zagorje
 15. Tovornik Branko, pek, pekarna Dolgo polje
 16. Lešek Antonija, čistilka, bife Stari Grad
 17. Finkšt Franc, tehnolog, Silos
 18. Perčič Jožefa, strojni fak., RGS
 19. Senica Dragica, natakarka, Sladica Sentjur
 20. Vidovič Ivana, natakarka, bife Stari Grad
 21. Vodnik Štefka, trg. delavka, Ki-osk Celje
 22. Juvančič Anica, trg. delavka, Trž-nica Celje
 23. Perc Tanja, trg. delavka, Gorivo Šoštanj
 24. Šket Jurij, delavec, embalar-nica
 25. Jevševar Božo, mesar, SP Gaber-je
 26. Tanšek Ivan, delavec, pekarna Store
 27. Burjak Zdravko, trg. delavec, Ravne
 28. Kacel Franc, mesar, Ravne
 29. Hriberšek Olga, delavka, emba-lirnica
 30. Kos Lidija, delavka, embalar-nica
 31. Mesojednik Jože, pek, pek. Sev-nica
 32. Potočnik Alojz, delavec, skladiš-če I
 33. Ravnak Jože, delavec, skladišče I
 34. Rudman Marija, delavka, emba-lirnica
 35. Skale Leopold, delavec, Mlin
 36. Peganc Marija, čistilka, bife Sta-ri Grad
 37. Pohar Zvonimir, delavec, MM Otok
 38. Vrečko Anton, delavec, sklad. ži-taric
 39. Lanegar Martina, delavka, emba-lirnica
 40. Prevolšek Jože, pek, pekarna Store
 41. Skalcer Antonija, čistilka, pekar-na Brežice
 42. Artiček Marija, čistilka, embalar-nica
 43. Banovšek Justina, čistilka, sla-ščičarna Ada
 44. Dovečer Ilonka, slaščičarka, sla-ščičarna Ada
 45. Križniš Angela, delavka, emba-lirnica
 46. Muzej Štefka, trg. delavka, MM Hudinja
 47. Prisiček Marjan, delavec, aran-žerstvo
 48. Reisman Alojz, poslovodja, Dom Železarjev Ravne
 49. Volk Andrej, pek, pekarna Bre-žice
 50. Drevenšek Anton, šofer, skladi-šče Krško
 51. Duga Marjana, čistilka, Uprava Trg. okt. rev.
 52. Eših Janko, delavec, pekarna Vojnik
 53. Jazbinšek Rajko, delavec, Mlin
 54. Majcen Marica, delavka, Pralni-ca — pek. Gabere
 55. Mohar Fanika, čistilka, skladišče Krško
 56. Radej Ivan, šofer, skladišče Kr-ško
 57. Rojc Alojzija, tajnica, Uprava
- V istem času je odšlo 49 delav-
cev in sicer:**
1. Zalar Dušan, mesar, SP Gaberje, samovoljno
 2. Blazinšek Peter, iz Mlina, samo-voljno
 3. Krošelj Terezija, iz pek. Brežice, samovoljno
 4. Adrinek Karl, šef sek. prod. na dr. Sentjur, umrl
 5. Kavčič Janez, šofer, sklad. Kr-ško, s privol. del.
 6. Šlatau Zdenka, trg. g. del., MM Store, s privol. del.
 7. Radojčić Vera, delavka, sklad. Krško, s privol. del.
 8. Stopar Slavko, šofer, sklad. Kr-ško, s privol. del.
 9. Vidmar Jože, delavec, Silos, s privol. del.
 10. Vipotnik Ludvik, delavec, Silos, s privol. del.
 11. Žabkar Ana, trg. delavka, Tek-stil Laško, s privol. del.
 12. Borovšek Branko, delavec, em-balar-nica, s privol. del.
 13. Frece Vinko, delavec, Silos, s privol. del.
 14. Guček Marjan, delavec, Poslo-valnica 3, s privol. del.
 15. Sinkovič Danica, str. knj., RGS, s privol. del.
 16. Belina Marija, poslovodja, Es-preso Lj. c., s privol. del.
 17. Bezamovski Avgust, skladišč., Poslovalnica 3, s privol. del.
 18. Bratuša Mira, trg. del. Ravne, s privol. del.
 19. Cvetko Franc, analitik, RGS, s privol. del.
 20. Hanžek Josip, pek, pekarna Bre-žice, s privol. del.
 21. Kamenšek Ivanka, trg. del., SP Gaberje, s privol. del.
 22. Prevalnik Zdenka, trg. del., Ravne, s privol. del.
 23. Pušnik Stanka, trg. del., Ravne, s privol. del.
 24. Pečnik Anton, mesar, MM Store, s privol. del.
 25. Grudnik Anica, trg. del. Slov. Gradec, s privol. del.
 26. Racman Karl, delavec, skladišče I, s privolitvijo
 27. Magič Djuro, pek, pek. Vojnik, s privolitvijo
 28. Radič Silva, teg. del., Ruše, s privolitvijo
 29. Lužar Nada, trg. del., Povrtnina Žalec, s privolitvijo
 30. Kroflič Milan, pek, pek. Store, s privolitvijo
 31. Lugarič Milan, delavec, pek. Sto-re, s privolitvijo
 32. Vašl Lea, trg. del., Espresso stan. c., s privolitvijo
 33. Pesjak Ludvik, trg. del., MM Store, s privolitvijo
 34. Mastnak Nada, trg. del., Sent-jur, s privolitvijo
 35. Sarman Marija, uslužbenka, Rav-ne, s privolitvijo
 36. Senčar Leopold, poslovodja La-ško, starostna upokojitev
 37. Jagodič Miloš, šef prod. na dr., Celje, invalid. upokojen
 38. Müller Angela, uslužbenka, Rav-ne, invalid. upokojena
 39. Pečar Franc, delavec, skl. Krško, invalid. upokojen
 40. Klančičar Štefka, tajnik DO, up-rava, invalid. upokojena
 41. Skale Leopold, delavec, mlin, prekin. posk. dela

KAVA
užitok

42. Zagorec Jože, pek, pek. Sevnica, prekin. posk. dela
43. Sket Jurij, delavec, embalarnica, prekin. posk. dela
44. Drnovšek Marjan, delavec, sklad. žitar., po pogodbi
45. Zel Avgust, delavec, sklad. Sl. Grad., po pogodbi
46. Mehtig Franc, trg. del., Šoštanj, po pogodbi
47. Lešek Antonija, čistilka, Stari Grad, po pogodbi
48. Mohar Fanika, čistilka, skl. Krško, po pogodbi

ROJSTVA:

Vodušek Ediju, Vovk Danielu, Utrankar Mariji in Marjanu, Vodopivec Lotki in Maksu, so se rodile hčerke. Božič Slavici in Stanetu, Sisinger Slavku in Romih Fridi, so se rodili sinovi.

POROKE:

Zakonsko zvezo so sklenili:

Gologranc Silva poročena Gologranc, Berdnik Franc in Horvatič Ivanka, Oblak Ljudmila poročena Zdolšek, Aman Lidiya poročena Veber, Laznik Dragica in Petre Dimitrij, Leskovšek Karolina poročena Pogačnik, Felicijan Jože, Žvikart Danica poročena Potočnik, Fevžer Vera poročena Krašovec in Klemenc Friderik.

Kolektiv želi vsem novoporočencem mnogo sreče in osebnega zadovoljstva.

Slavica PERME

MERX VESTNIK

Urejuje uredniški odbor: Franjo Šarlah, Slavica Perme, Cveto Kolenc, Edo Steblovnik, Stanko Golavšek. — Odgovorni urednik Ladislav Čmer, dipl. jur. — Izhaja mesečno.

Tisk: Papirkonfekcija, obrat Valvasorjeva tiskarna, Krško

Naklada 2.000 izvodov.

Zanimalo vas bo

Živali pred sodiščem

Ni mogoče najti pametne razlage za te živalske procese. V srednjem veku so ljudje živeli v vraževerstvu in so mislili, da so živali obsedene od hudiča ali da so celo sam hudič. Večkrat so bile te sodne obravnave sadistične. Živali so pretepali, jih dali tudi na nateznico ali jih tako mučili, da bi izsilili iz njih »priznanje. Cviljenje ali tuljenje od bolečin mučenih živali je bilo »priznanje krivde«.

Sodna obravnava v Koblenberku pri Baslu proti petelinu.

Na častni tribunali so sedeli gostje z magistrata v uradnih oblačilih, star sodni sluga je dvignil črno palico, znamenje svoje službe in zaklical: »Privedite obtoženca!« Prignali — so petelina, ki je bil obtožen, ker je znesel jajce.

Tožitelj je začel sodno obravnavo, odvetnik je prevzel obrambo živali. Juristična premetenost se je kar iskrla v besednem dvoboju med tožiteljem in odvetnikom, ob sta navajala znamenite pravne vire, priče so izpovedale svoje. Naposled so petelina obsodili na smrt, rabelj je opravil smrtno obsodbo; petelina so sežgali v navzočnosti množice ljudi, ki je to obsodbo spremljalo z viharnim pritrditvjem. To se je zgodilo leta 1472.

V starem normanskem mestu Falaise je bila leta 1386 obsojena svinja, ker je ubila otroka.

Sodna obravnava je bila prava slovesnost, h kateri se je zbralo domala vse prebivalstvo

tega kraja. Sodniki so se dostojanstveno držali, ko so razsodili, da je treba svinjo obglaviti. Ščetinarko so vtaknili v človeško obleko, jo bičali in pohabili, preden so jo zvelikli h kladi, kjer jo je čakal rabelj, da ji odseka glavo.

Med domačimi živalmi srečujemo svinje kot najbolj pogoste obtoženke detomorov. V mestih in vaseh so seveda te živali tevale kar na prostem in so jih uporabljali celo vprežene za odvažanje smeti. Povsod, kjer je bila umazanija in smeti, so bile tudi svinje. Bile pa so tako zlobne, da majhni otroci nikakor niso bili varni pred njimi.

V Selgyju so leta 1547 prignali pred sodišče svinjo in njenih šest mladičev, ker so umorili otroka in ga požrli. Odvetnik je obtožene pujske tako prepričevalno branil, da je bila samo svinja obsojena na smrt. Njen naraščaj je bil oproščen, češ da je še mlad in, da ga je s slabim vzgledom zapeljala mati svinja. Vendar so bili tri tedne pozneje mladi pujski spet pred sodiščem. Njihov lastnik ni hotel prevzeti nobenega jamstva za njihovo slabo vedenje v prihodnje. Bal se je, da se bodo zločinska nagnjenja matere pokazala tudi pri mladičih.

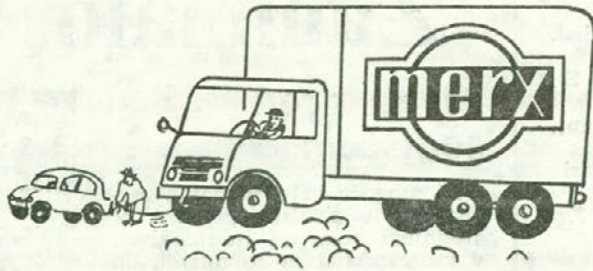
Takih primerov je bilo še in še. Skoraj vsaka vrsta domačih živali je bila v srednjem veku pred sodiščem. Procesi proti živalim v srednjem veku so bili najbolj fanatične navade zaradi vraževernosti in ne prosvetljenosti. Pri črnih mačkah, svinjah, kozah in psih se je tehtnica pravice že od začetka nagnila v njihovo škodo. Neki pravni zgodovinar je samo za eno stoletje naštel okoli 200 takih procesov.

OPOZORILO

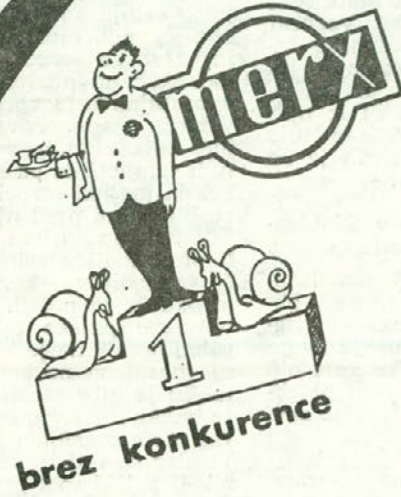
Ponovno opozarjamo člane kolektiva, da takoj javijo pristojnemu organu in naši personalni službi vsako spremembo stalnega ali začasnega prebivališča. S pravilnikom o opravljanju zadev službe javne varnosti (Uradni list SFRJ, št. 34-417/70) je določeno, da opravlja služba javne varnosti kontrolo nad prijavljanjem stalnega in začasnega prebivališča občanov. Če se pri kontroli nad izvajanjem predpisov o evidenci stalnega in začasnega prebivališča ugotovi kršitev teh predpisov, se proti storilcu prekrška predlaga uvedba postopka za prekršek.

- Bojim se, da ni vaš pri sabi, pravkar ma ja zaprosil za roko!

v slogi je moč!

mi se „mamo radi...“

težak je naš kruh

že dolgo nismo pili ga...

akcija

